

1. Opening en vaststelling agenda

De voorzitter: Even om mij heen kijken. Oh, wat is dit een mooie zaal. We blijven hier voorlopig even, goed? Gea, hoi. Ik open deze vergadering. Dit is een hele bijzondere vergadering waar we na twaalf en een half jaar afscheid nemen van onze burgemeester. En ik mag hem zelf voorzitten, want dat ben ik namelijk zelf ook, voorzitter ook van deze raad. Voelt wel een beetje alsof je eigen beul bent geworden op deze manier, hè? We kunnen ook gaan stemmen. Daar staat die bal daarvoor. Maar ik geloof niet dat het hoeft, hè Johan? Johan heeft een mooi draaiboek gemaakt. Lijkt me niet al te moeilijk. Bericht van verhindering. Ah, Arnold. Oh, dit is zo'n leuke zaal. Ik geloof dat ik even stop om iedereen even goed aan te kunnen kijken. Wauw. Veel foto's maken, Jos, nou nog kan. Bericht van verhindering van Björn Ros, Partij van de Arbeid-GroenLinks, Jeroen Rijdsdijk van de Partij van de Arbeid-GroenLinks en Ton Overheid van het CDA. Die hebben mij allemaal persoonlijk bericht gegeven hoezeer het ze spijt, maar soms gaat het zo in het Leven. Dit is ook een beetje een tijdstip dat we niet gewend zijn.

2. Toespraken

De voorzitter: Komen we nu meteen tot de toespraken, Johan? Mag de eerste aankondigen, dat is onze goede collega Ahmed Aboutaleb van Rotterdam en hij is voorzitter ook van van alles en nog wat. En hij spreekt tot ons via het scherm, dus dan ga ik hier even weg, anders zie ik niks. En iemand daar zal het wel opstarten, denk ik.

De heer Aboutaleb: Hallo allemaal. Mijn naam is Aboutaleb, ik ben burgemeester van de buurgemeente Rotterdam. Ja, mevrouw Attema, ware Anny, je gaat je ambtsketen in de gemeente Ridderkerk neerleggen. Anny, ik heb altijd met veel waardering en bewondering jouw loopbaan gadeslagen afgelopen jaar en zeker ook als burgemeester. Je bent begonnen als raadslid en als wethouder in de gemeente Vlaardingen, maar ik heb jou het meest gekend als burgemeester van de gemeente Ridderkerk. 2010 ongeveer, het jaar waarin we begonnen na te denken over de oprichting van de metropool autoriteiten en Rotterdam, Den Haag, een autoriteit waarin jij altijd een belangrijke rol hebt gespeeld vanaf dag één. Ik durf zonder meer te zeggen, een stille kracht en altijd een collega die op zoek is naar consensus. Hoe kunnen wij met elkaar ergens de schouders onder zetten en het in bewegen zien te krijgen op dat het ook gaat werken? Dat was niet alleen bij MRDH het geval. In de veiligheidsregio speelde je ook een hele belangrijke rol. Je was namens ons betrokken ook bij brandweervraagstukken via de VNG. Onder andere heel belangrijk al die jaren voor de discussie over de cao's, maar ook over de werkwijze van de brandweer in Nederland. Een heel belangrijk onderdeel voor het veiligheid denken in Nederland, niet zo erg bekend als bijvoorbeeld het veiligheidsberaad, maar wel erg belangrijk dat je daarin namens ons hebt weten te participeren. We hebben met elkaar moeilijke discussies gehad over aanrijtijden van ambulances. We hebben discussies gehad over wel of niet bezuinigen bij de veiligheidsregio. Altijd een moeilijk thema. Maar jij was altijd collegiaal, altijd op zoek naar we moeten daar met elkaar uitkomen, ook al waren er soms fracties binnen ons beraad die wel eens de ene kant uitgingen of de andere kant uitgingen. Maar jij was altijd geïnteresseerd in het compromis en als het nodig was door hierbij aan het bouwen van dat compromis. Ik zal je ook altijd op deze manier in mijn geheugen vasthouden, als een compromis collega in al die gremia waarin we afgelopen jaren met elkaar, regionaal met elkaar hebben samengewerkt. Je hebt ook lastige tijden gehad, ook in je persoonlijke levenssfeer. En ik denk dat het ook een moeilijke tijd is geweest en tegelijkertijd ook een periode van reflectie op het leven en de waarde van het leven en de waardering van het van het leven. Ik wens je alle succes bij alles wat je gaat doen, want een

ervaren collega als jij mag de ambtsketting wel neerleggen, maar zal zeker actief blijven. En ik zou het ook waarderen alsnog de samenleving gebruik zou kunnen blijven maken van jouw ervaring op enige wijze de komende jaren. Doe dat voor ons, doe dat voor jou, blijf onder ons, blijven we bij jou betrokken. Tot ziens.

De voorzitter: Nou, dan ga je wel even shaken. Oh ja, dat werd mij verzocht, nog even mede te delen, dat collega Aboutaleb hier graag zelf had willen zijn, maar gewoon zijn eigen raadsvergadering heeft. En net zoals bij mij gaat ook dat bij hem altijd voor en zo hoort het ook. Maar prachtig dat hij dit op deze manier heeft gedaan. Ben er heel blij mee. Volgende is burgemeester Peter Oskam, voorzitter van de burgemeesterskring Rotterdam-Rijnmond. Mag ik die uitnodigen om u allen toe te spreken?

De heer Oskam: Goed, dames en heren, geachte gasten, raadsleden, collegeleden. Ik hoop dat ik het goed zeg, beste Ridderkerkers. Ja, instemmend wordt geknikt, en natuurlijk vooral Anny. Dat was die. Met deze drie korte woorden sloot je vorige maand de laatste formele raadsvergadering af en na dertien jaar sluit je een prachtig boek als burgemeester in een fantastische gemeente om van een welverdiend pensioen te gaan genieten. Het burgemeestersambt zat je de afgelopen jaren als gegoten. Een eervol ambt dat je invulde op jouw eigen en persoonlijke manier. Authentiek, nuchter, wars van alles wat op geneuzel zou kunnen lijken en met een sterke persoonlijke mening en vooral oog en aandacht voor zaken die echt belangrijk waren. En dat zijn vooral de Ridderkerkers. Zoals gezegd, het ambt van burgemeester is eervol en tegelijk, dat weet ik natuurlijk zelf nu inmiddels ook, is het een complex vak. Ik heb ook vaak aan jou advies gevraagd toen ik begon. We staan altijd aan. We zijn 24/7 burgemeester. Veel inwoners, ondernemers en organisaties doen een beroep op je en dat trekt een zware wissel, dat brengt een zware verantwoordelijkheid met zich mee. Maar de afgelopen dertien jaar heb jij de kunst verstaan om het vak uit te oefenen en dat is meer dan een burgemeesterschapje, dat noemen wij op zijn Anny's en dat is een groot compliment, denk ik. Dat bevestigt jouw authenticiteit. Nou, daarbij stond de menselijke maat voorop en niet onbelangrijk, de belangen van Ridderkerk. Je was vooral burgemeester van Ridderkerk. Vanuit jouw rol stond je boven de partijen, maar ook ertussenin. Bescheiden, niet direct op de voorgrond treden, de spotlights waren minder jouw ding, maar professioneel, uitgebalanceerd nam je uiteindelijk vooral de juiste beslissingen, vrouw van de inhoud. En dat droeg je ook uit. Daadkrachtig, indringend en duidelijk. En tijdens de lange discussies over thema's, zoals de Meert, de oeververbinding, was jij daar heel duidelijk. Ik zei nog als burgemeester van Capelle, kunnen we niet een tunnel door ... Toen zei jij, nee, dat gaan we niet doen, daar hebben wij alleen maar last van jarenlang en dat gaan we niet doen. Dus daar was jij uiteindelijk heel duidelijk in. Nou, het bijzondere erbij was dat durende de Coronapandemie hebben wij als burgemeester van Rotterdam-Rijnmond een enorme band met elkaar gekregen. We zagen elkaar wekelijks. Het ging eerst over Corona, later over asiel, maar we hebben een intensieve samenwerking met elkaar gehad op regionaal gebied. En die regionale en landelijke belangen, die heb je ook nooit uit het oog verloren. Aboutaleb zei het al. De positie van de Ridderkerkse markt tijdens Corona, we zijn het al bijna vergeten was zo'n heikel dossier waar je de landelijke en regionale belangen afwoog, maar toch ook zocht naar een eerlijke balans voor jouw ondernemers en de inwoners en de marktkooplui in het Ridderkerkse. En dat was niet altijd even makkelijk. Zojuist gebruikte ik al het woord 'duidelijk'. En dat was je ook bij het dossier openbare orde en veiligheid. Met onverminderde aandacht voor de alsmaar groeiende problemen die je kernachtig samenvatte als kleine jongens met grote messen. Dat is bijna wel landelijk bekend geworden dat dat jouw uitspraak is. En daarmee sloeg je de spijker op zijn kop. Probleem dat we allemaal ervaren en waar grote zorgen over zijn. Jonge jongens en meisjes, vaak nog kinderen, die proberen op te klimmen via de ladder van de criminaliteit. En daar moeten natuurlijk met zijn allen keihard aan werken om dat tegen te gaan. Nou, jouw daadkracht bereikte uiteindelijk ook de minister, waarbij de eis op tafel kwam te liggen om de erkenning van het Rijk voor dit grote probleem en ook om passende wet- en regelgeving. En jou kennende heb je daarbij gezegd, een beetje snel graag. Nou, als

burgemeester trad je van of je eerste aanstelling toe tot het bestuur van de Veiligheidsregio in Rotterdam-Rijnmond en vanaf 2014 kreeg je in het bestuur de portefeuille brandweer. Aboutaleb die noemde het al even. En wij noemden je ook wel 'de moeder van de brandweer'. Dat was echt, je was er voor die brandweer. Ik snap dat heel goed, want die mensen zijn heel gepassioneerd en jij stond daarvoor. Nou, Aboutaleb noemde een aantal voorbeelden waar je je hebt sterk gemaakt, maar dat gold ook voor de cao. Ik weet nog dat ik net burgemeester van Capelle was en dat er allemaal spandoeken hingen van we willen meer loon, we willen betere rechtspositie en jij hebt het allemaal ook voor elkaar gekregen namens ons. Zorgde voor een sterke band met het korps. Het bracht je ook op allerlei plekken in onze Rotterdamse regio. Je had bewondering voor de daadkracht van de brandweer in de operatie en ook in de ondersteuning en belangrijk voor de samenleving en natuurlijk vooral ook in Ridderkerk. Nou, na mooie jaren hier in Ridderkerk zit het erop als bestuurder en burgemeester. Er komt ongetwijfeld iets anders op je pad, want je gaat natuurlijk wel gevraagd worden. Eerst raadslid, later wethouder in Vlaardingen en, even kijken, ja, als ik ga rommelen met mijn papieren is het meestal niet best. Nee, dat komt goed. En door je vertrek komt er ook een einde aan je lidmaatschap van de burgemeesterskring Rotterdam-Rijnmond. Je weet dat we je nog een keer gaan uitnodigen. Dat doen we altijd. Het is een informeel gezelschap van burgemeesters die enkele keren per jaar samenkomen om bijvoorbeeld te praten over de coalitieonderhandelingen, dat soort zaken, maar ook om het gewoon leuk met elkaar te hebben en elkaars steden te laten zien. Nou, jij was heel trots op Ridderkerk en ik weet nog heel goed, natuurlijk zijn we naar het oorlogsmuseum geweest en dat was, nou ja, daar praat iedereen nog steeds over, dat was heel leuk. Ik hoop niet dat ik nu wrijf in de vlek, maar nee, dat dacht ik al. Ja. Nou, mooie anekdote en dat geeft typisch aan hoe Anny is. We hadden laatst een kring in Capelle Aan De IJssel en we hadden een toer door de stad. Nou, is het niet zo'n grote stad ook niet zo, maar toch wel een paar mooie plekjes, dus wij willen dat graag laten zien. En mijn twee jongste jongens van zeven en tien, die moesten om half drie uit school worden gehaald, maar ik moest ook de burgemeesters ontvangen, dus die mochten mee met die tour. En daarna gingen we, hadden een soort golfclinic. En die jongens die zaten hele tijd met Anny te praten en Anny zegt, nou, leuke jongens, nemen ze mee, laat ze golven. Dus ik zei tegen de jongens van mij, nee, jullie gaan naar huis, jullie worden opgehaald en dit is voor grote mensen. En toen zei Anny, ik beslis, zij gaan mee golven. Nou, dank je wel. Ik stuur de rekening nog op, want inmiddels willen ze op golfles. Dus je jaagt me aardig op kosten. Goed. Nou, om het af te ronden. Je gaat terug naar Vlaardingen. Of niet? Of is dat nog niet bekend? Is dat ... Doorkruis ik nu ... Oh, nou dat heb ik ... Nou, we doen iets anders. Ik ga ... Ik heb één quizvraag. Wat is het toppunt van loyaliteit? Wie weet dat? Ja, de makelaar luistert mee natuurlijk. Wat is het toppunt van loyaliteit? Angelique Visser, want daar heb je jarenlang meegewerkt, jouw kabinetsmedewerkers. Die heeft een hele mooie promotie gemaakt. Waar ben je, Angelique? Ja. Mooie promotie naar de provincie. Maar je hebt tegen de provincie gezegd, ik maak eerst het karwei af met Anny, ik wacht tot ze echt weg is en dan ben ik beschikbaar voor de provincie. Nou, ik denk dat dat ook wel aangeeft hoe geliefd je hier intern bent. Even kijken, dat was het. Ik denk dat, burgemeester Aboutaleb heeft al gezegd, en ik, dit kan ik wel uit mijn hoofd doen, je bent heel geliefd in de kring van burgemeesters. Je was er niet altijd, maar als je er was, dan was je er ook en je was wie je was. Je bent authentiek, je bent jezelf, je bent warm, je bent menselijk. Wees daar trots op. Wij zijn heel blij met je. We wensen heel veel plezier en succes met de eventuele wel of niet verhuizing en met je pensionering. Ik heb twee cadeautjes bij me, eentje van, dat doe ik, want burgemeesters moeten ook strategisch denken. Ik heb geen zin om straks in de rij te gaan staan, dus ik heb een cadeautje van Capelle Aan De IJssel. Dat is een sjaal en nog wat. En er is een heel mooi boekje, dat is van de burgemeesterskring. Vorige voorzitter van de burgemeesterskring, die is hier ook. Ik vind het heel leuk dat hij er is. Die liet altijd een soort schilderijtje maken of dat had hij gedeeld. We hebben nu een ander cadeau gevonden. Dat is ook een beetje voor het goede doel, maar we hebben het er nog over. Ja?

De voorzitter: Ik mag burgemeester Dirk Heijkoop vragen hier te komen. Hij is voorzitter van de burgemeesterskring zuidelijk Zuid-Holland. Burgemeester Heijkoop.

De heer Heijkoop: Hij staat nog aan geloof ik, hè? Ja, kijk. Beste Anny, burgemeester Attema. Ik mag jou toespreken inderdaad namens de burgemeesterskring zuidelijk Zuid-Holland. En voor de toehoorders waarschijnlijk, wat is dat nou? Waar gaat dat over? We hadden het net al op het bankje daar even over. De kring zuidelijk Zuid-Holland is een beetje een niet een echte kring, een beetje een illegale kring, kun je misschien zelfs zeggen. Wij hebben niks met grenzen. Het is een beetje het water wat ons bindt van zo'n beetje de zee tot aan Gorkum. En we zoeken elkaar met een bepaalde regelmaat op. En de gastheer of gastvrouw, die zorgt voor een leuk programma of een presentatie of een werkbezoek. En we bespreken daar natuurlijk de vraagstukken van burgemeesters en daar willen we ook niet te veel over uitwaaien. Dat moet ook een klein beetje binnen de mystiek van het burgemeesterschap blijven. Anny, ik denk dat jij dat kan onderschrijven. En het bijzondere van deze kring is dat ook de natte, zogenaamde natte burgemeesters daar aan mogen schuiven, dus de dijkgraven van het waterschap. Dus dat is de kring zuidelijk Zuid-Holland. Nou, u zult denken van, ja, hebben jullie dan niet wat anders te doen dan al die kringen bezoeken en met elkaar te bekostoven? Nou, dat is wel. U moet zich realiseren dat het burgemeestersambt soms ook een beetje eenzaam is en dat we dan soms toch de behoefte hebben om elkaar eens goed op te zoeken en eens wat dingen te bespreken, bestuurlijke vraagstukken. Nou, coalitieonderhandelingen, collega Oskam noemde dat al. Maar het kan ook zijn van joh, ik zit met een probleem, of hoe ga je om met, nou ja, een voorbeeld van het verstoken van het timmerdorp. Wat doen we met het hout? Nou, ik noem maar iets, zomaar een voorbeeld. Maar het gaat over jou, Anny, vandaag en niet over die kring, want die moet een beetje onder de horizon blijven. Het gaat over jou en dat is al eerder gezegd Anny, het gaat vooral, wat opvalt is die heerlijke nuchterheid van jou. Op zeer besliste wijze, ik ga hier en daar toch wat herhalen, maar dat kan ook niet anders, want jij bent dezelfde persoon, op zeer besliste wijze kun jij vaak in enkele kernachtige woorden zeggen waar het op staat. Ik las een voorbeeld in jouw laatste nieuwjaarstoespraak. Dat ging toen over het buiten laten overnachten van asielzoekers. Nou, veel mensen die gaan dan wat wollige taal gebruiken van onacceptabel en onwenselijk en dat kan toch eigenlijk niet? Nee, Anny zegt gewoon, je moet je kapot schamen. En dat is wat jouw directheid, de manier waarop je dingen benoemt, zo nu en aan vuist letterlijk op tafel legt, dat is al gezegd, dat kenmerkt jou. Zo heb ik in ieder geval leren kennen de afgelopen periode. En dat is wat anders dan bothed, want jij doet dat wel met empathie en met compassie, want je staat ergens voor, je wil ergens voor mensen staan en uiteindelijk daar sta je voor. Die gemeenschap hier in Ridderkerk, maar ook als dat breder is en ik heb begrepen ook dat dat om brandweermensen gaat bijvoorbeeld. Nou, voor deze kring, jij bent in ieder geval vanaf het begin volgens mij een trouwe bezoeker geweest, dus ik weet niet waar de spanning dan zit, want de andere word je wat gemist, in deze club ben je, maar bestaat nog niet zo lang, dus het is waarschijnlijk een hele leuke kring. Maar wat jouw kenmerk is dat je de samenwerking zoekt. Het is al eerder gezegd, het compromis zoeken. Je hebt elkaar nodig om dingen te bereiken en dat is volgens mij ook de reden dat je trouw bezoeker was van deze kring, omdat we daar gewoon dingen uitwisselen, maar elkaar ook kunnen vinden als dat nodig is. Heel vaak is dat niet nodig, ook zeker buiten regio's. Maar als het dan zo is, dan ken je elkaar en weet je elkaar ook makkelijk te vinden. Goed, nu dan het afscheid van je periode als burgemeester in Hardinxveld – Giessendam, of in Hardinxveld – Giessendam, daar ben ik burgemeester. Excuus. Van je periode als burgemeester in Ridderkerk. Is dat misschien nog een verrassing die we ... Oké, uit elke kring komt wel een verrassing. Ik had nog geen plannen. Het is wel zo dat mijn voorganger is uit uiteindelijk naar Almere gegaan, dus vandaar dat ik wel graag voorzitter van deze kring wilde worden. Dat zegt ook wat over mijn ambities. Je zou nooit, ja. We gaan er nog een keer op bezoek. Maar goed, ik heb je waarnemerschap in deze gemeente ook gezien misschien als een soort verlengde afscheidstour en daar wordt, nou, gelukkig zijn er ook heel veel mensen die daarbij aangesloten zijn. Maar afgelopen 13 april was inderdaad

jouw laatste vergadering en die werd inderdaad afgesloten met “Dat was die”. Het zit erop en daarmee nemen wij ook afscheid van jou. Er stopt een icoon, maar er stopt ook vooral gewoon een hartstikke leuk mens. En dat wil ik je graag meegeven Anny, maak er een mooie tijd van, tijd die je gegeven is. En namens de burgemeesterskring van zuidelijk Zuid-Holland, dank voor al jouw inbreng en het ga je goed. En deze truc hebben we net samen afgesproken. Hoeven wij niet in het Rijk.

De voorzitter: Er zitten hier vier mensen vooraan op de geïmproviseerde publieke tribune. Die stoelen zitten lekker, hè? Henk en Marije, mijn gemeentesecretaris en zijn adjunct, die zitten altijd daar waar jullie nu zitten. Als je daar lang genoeg zit, krijg je hernia. Daar hebben zij al die raadsvergaderingen gezeten. Dus ga gerust even staan als je pijn in je rug krijgt. Zij zitten nu in die mooie, lekkere, fijne zetels. Ik mag burgemeester Cor Lamers uitnodigen. Plaatsvervangend voorzitter van de Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond staat hier, maar ik weet toevallig dat hij ook burgemeester van Schiedam is. Burgemeester Lamers.

De heer Lamers: Dames en heren, ik heb altijd geleerd dat je eerst hier tot leden van de raad moet wenden. Leden van de raad, dames en heren, genodigde, beste en lieve Anny. Na die woorden van Ahmed en Peter Oskam en collega Heijkoop zou ik eigenlijk niet zoveel meer hoeven te zeggen, maar ik ben gevraagd voor het serieuze deel als ik het zo mag ... Even plagen. Een burgemeesterskring, ja, dat is iets mythisch. Daar ontmoeten elkaar, is ook een hele goede manier van collegiale afstemming. Maar de Veiligheidsregio, dat was business en dat was het eigenlijk niet tot een paar jaar geleden. Daar behandelden we brandweerkzaken, crisisbeheersing, klein beetje ambulance en dat was het dus wel. Maar toen kwam Corona, daarna asiel en we hebben de afgelopen twee, drie jaar wekelijks, soms zelfs meerdere keren per week, overleg gevoerd. En wat een heleboel mensen niet weten, is dat Anny Attema in het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio echt een hele belangrijke rol vervulde. Ze vervulde een rol waar ze niet zo dol was, tweede vicevoorzitter. Ze hoopte echt dat Ahmed Aboutaleb of ik er altijd wel zouden zijn. Dat is bijna altijd gelukt, Anny, dus je hoefde die rol niet te vervullen. En ze zag ook wel een beetje op tegen die voorzittersrol in dat algemeen bestuur van de Veiligheidsregio, want dat waren tot voor kort vijftien burgemeesters, vijftien voorzitters. Kunt u zich dat voorstellen? En dat is best wel een klusje. En Anny had zo iets van, ik wil helemaal niet voorzitten, ik wil collega's zijn en ik wil consensus bereiken. Dat werd daarnet al gezegd. In het dagelijks bestuur van die Veiligheidsregio, dat is ook al genoemd, had je vanaf 2014 een DB-zetel en een portefeuille brandweer en je was echt de moeder van de brandweer. Je zat in de landelijke bestuurlijke adviescommissie voor de brandweer van het Veiligheidsberaad, adviseerde over allerlei brandweerkzaken, de laatste jaren vooral rechtspositie en de doorwerking helaas van Europese regelgeving en vooral de consequenties die dat heeft voor de vrijwilliger. En als iemand stond voor die vrijwilliger, dan was jij het wel. En niet alleen vanwege Ridderkerk, maar vooral vanwege Rotterdam Rijnmond, want Goeree Overflakkee heeft er ook heel veel mee te maken en Krimpen aan de IJssel ook en zelf Schiedam heeft ermee te maken. Dus wat dat betreft was je echt een moeder voor het voor het collectief. Ik vind dat je de afgelopen jaren echt op een geweldige manier een bijdrage hebt geleverd aan de professionalisering van de brandweer in onze regio. Veel mensen vergeten dat, maar die Veiligheidsregio, die is niet van hen, maar die is van ons, het is ons verlengd lokaal bestuur. Wij hebben onze brandweer in die handen gelegd en de gezamenlijke burgemeesters moeten ervoor zorgen dat het een beetje marcheert. Maar dat betekent ook dat we dus ook die verantwoordelijkheid moeten voelen en moeten dragen. Dat heb jij voor de brandweer echt gedaan. Maar los daarvan had je ook oog voor de blusgroepen in Ridderkerk. Als er iets was, was je er. Je liet je gezicht zien en je voelde je betrokken. Je was aanwezig bij oefeningen, maar ook bij lief en vooral ook af en toe bij leed. Wat dat betreft echt een bevlogen bestuurder. En ik heb hier staan dat je een mensenmens was. Voor de branding was je dat, maar eigenlijk ook voor de collega's in het bestuur van de Veiligheidsregio. Ik noemde die Covid-periode al heel moeilijk. Iedere week nieuwe richtlijnen. Af en toe haalden wij ook wel adem van, jemig, komt er weer een regeling en dat

moeten wij dan allemaal weer implementeren. En hoe zorgen we ervoor dat die raden en dat die inwoners dat nog een klein beetje begrijpen? Het was heel erg top down, heel erg gestuurd via burgemeesters. Ik moet zeggen, als er één loyale collega in het algemeen bestuur was die Ahmed en mij en de directie van de Veiligheidsregio daar onvoorwaardelijk in steunde, dan was jij het wel. Af en toe ook zoeken naar bruggen die gebouwd moesten worden, want het ging niet altijd van een leien dakje. Je weet wat ik bedoel, maar daar heb je volgens mij echt een uitstekende rol in vervuld. Nooit het conflict opzoeken, maar de consensus. En anders even tot tien tellen en naar het plafond kijken en dat hoort ook bij besturen. Je moet af en toe eventjes dat stapje terug durven nemen en dat even realiseren. Het was moeilijk voor jou, omdat je in Ridderkerk best wel veel spanningen had rondom de invoering van die Coronamaatregelen. Heeft natuurlijk ook een beetje met de samenstelling van bevolking en opvattingen daarover te maken, maar je deed dat voorbeeldig als een echte burgermoeder. Ik zie dat hetzelfde bij de asielopgaaft die eigenlijk als een soort tweede crisis over de Veiligheidsregio heen kwam. Je nam wel altijd de tijd om een beslissing van voldoende lokaal draagvlak te voorzien. Dus als er een vraag van de staatssecretarissen van het kabinet kwam, dan zei je, ik wil daarnaar kijken. En ze zei niet gelijk, ja, dat is goed voor de gemeenteraad om dat nog eens te weten. Ik wil ernaar kijken, maar ik ga eerst eens even intern erover praten. En dan kwam er één of twee weken later nadat ze een concentratie had gedaan in het college of raad, kwam ermee in Ridderkerk neemt ze verantwoordelijkheid. Wat dat betreft was je echt een voorbeeld voor hoe je dit soort moeilijke beslissingen toch met zoveel mogelijk draagvlak tot stand zou moeten brengen. Ik ben je daar zelf ook portefeuillehouder heel erg dankbaar voor. Je hebt een grote bijdrage aan de Veiligheidsregio geleverd en ze zien je eigenlijk bij die regio met ledenogen vertrekken als portefeuillehouder brandweer. Nou, je weet wat ik nu ga geven. Het doet me heel veel genoegen het hier te kunnen overhandigen, de erepenning van de Veiligheidsregio als dank voor alle bewezen diensten die je aan de Veiligheidsregio hebt betekend. Er zit een mooie oorkonde bij en natuurlijk zit er ook een kleine attentie van Schiedam bij.

De voorzitter: Heb je het gezien, Tygo? Hele mooie penning. Ja, leuk hè. Komt in mijn vitrinekast, moet je opletten. Oké. Volgende spreker is Arianne Ripmeester. Zij is plaatsvervangend raadsvoorzitter van deze gemeenteraad. En namens de gemeenteraad spreekt zij ons toe.

Mevrouw Ripmeester: Oh, dat is best een groot knopje, als je het eenmaal weet. Ja, best groot. Beste Anny, nou, zoals je zelf al zei, aan mij is gevraagd om je toe te spreken namens de raadsleden. We zeggen normaal gesproken u, maar in dit geval, omdat dit toch een bijzonder moment is en we eigenlijk buiten deze raadszaal elkaar ook tutoyeren, doe ik dat nu hier ook. Het lijkt nog niet eens zo lang geleden dat de vorige vertrouwenscommissie op een warme en late zomeravond het nieuws kwam brengen dat je voorgedragen werd tot burgemeester van de gemeente Ridderkerk. Eerder in Vlaardingen stond je bekend als wethouder armoede en er is zelfs een vlinder naar je vernoemd. En terugkijkend was dat eigenlijk best een gedurfde keuze. Een rode, sterke, authentieke vrouw in een vrij rechts, conservatief college. De enige lokale partij van toen, Leefbaar Ridderkerk, had tien zetels en die had zich verbonden aan de SGP. En wat hoopte ik dat de Vlaardingse vlinder een verschil zou maken. Maar een burgemeester is geen wethouder, het is echt een andere rol. En Ridderkerk was dorpser dan het stadse Vlaardingen. Ridderkerk heeft verschillende gezichten: een oud Hollands kerkdorp, zoals op sommige foto's, maar ook een progressievere stadse gemeente met een modern centrum. En beide zijn Ridderkerk. Een aantal raadsleden in Ridderkerk heb je leren kennen door met hen op stap te gaan. Je nodigde hen daartoe uit. Zij maakten je wegwijs door hun Ridderkerk op hun manier en een van de raadsleden nam je mee in zijn cabrio. Funest voor je kapsel en wilde je voorstellen aan een ondernemersfamilie, aan een Ridderkerkse familie, en reed kloek achterom en achterom het woonhuis en zei: want in Ridderkerk komen we allemaal achterom. Behalve de dominee en de burgemeester, waarop je natuurlijk ad rem en direct antwoordde: je weet, ik ben de burgemeester. Maar goed, het was wennen in het

begin. Leuk was natuurlijk dat je je rijbewijs haalde en overal rondtoerde met je auto, maar minder makkelijk was de verwachting van Ridderkerkers. Voor de een was je te los en te direct, voor de ander te wollig en afstandelijk. Men wilde je wel graag zien, maar jij wilde juist dat de wethouders gezien werden. Je hebt mensen niet onberoerd gelaten. Je hebt mensen honderd procent voor je gewonnen, zelfs partijgenoten of mensen die streden voor een gekozen burgemeester, maar je hebt ook mensen gegriefd. 46.000 inwoners, 46.000 meningen. En zoals je gemerkt hebt, hebben raadsleden veel korte dorpse lijntjes met heel veel inwoners. Pratend met oud raadsleden over je start herinneren we ons hoe pittig het was. Vroeg in je burgemeesterschap kreeg je meteen te maken met vreselijke dingen, zoals het auto-ongeluk van het jonge Ridderkerkse gezin. En zo waren er meer dieprijste gebeurtenissen met jonge kinderen en volwassenen, waaronder we het schokkende overlijden van Louis van Urk wilden benoemen. Er waren meer en zijn meer incidenten met messen. Maar jij stond je mannetje. De raadsleden stonden als een man, als een blok achter je toen je opkwam voor het messenverbod. En dat heb je toen goed op de kaart gezet en resultaten geboekt. Dank je wel daarvoor. Een vertrouwenscommissie zoekt in de regel naar een schaap met vijf poten. Je zei altijd: alle raadsleden zijn mij even lief. Maar, en vroeger float je nog wel eens naar de raadsleden, maar daarna heb je je ringtone veranderd en je mobiel op stilgezet en was je nog op die manier nog wel altijd bereikbaar bij calamiteiten. Van jou verwachten we en verwachtten we als oude en nieuwe raadsleden allemaal hardgrondig dat de raadsvergadering strak geleid wordt en op tijd klaar. Tegelijkertijd wensden we natuurlijk goed de ruimte voor een inhoudelijk debat en zijn we allemaal hartgrondig van mening dat het niet onze spreektijd of beurt mag zijn die getroffen wordt door een korte klap of een snedige opmerking. Dat was zo in 2010 en dat is nog steeds zo in 2023. Maar je gaat er wel makkelijker mee om. Het ene raadslid of wethouder kreeg er meer mee te maken dan de ander. Non-verbaal of verbaal werd altijd duidelijk wie op meer of minder sympathie rekenen. Een tijdje stonden de omgangsvormen bij ons in de raad onder druk, maar dat is goed verbeterd. En het moet gezegd, tijdens jouw voorzitterschap waren we bijna altijd ruim voor twaalfen thuis. Wel soms op maandag. Gaandeweg werd duidelijk hoe je het burgemeesterschap ging invullen. Je nodigde de inwoners uit om een dagdeel mee te lopen. Je was er trots op dat je je werk kon laten zien. En wanneer je foto's ziet van de begindagen en nu, dan zie je dat je bent verburgemeesterd in houding en voorkomen en dat staat je goed. Je straalt vertrouwen uit, zeker op de momenten die er zo toe doen. Namens de lintjesregen, maar voor ons ook een belangrijk moment, de 4 mei viering en Bevrijdingsdag, wanneer je dat in goede en gepaste banen leidt. Maar ook als je bruidsparen feliciteert. De deelnemers aan deze ontmoetingen hebben het zeer gewaardeerd en ook de korte gesprekjes waren bijzonder met de mensen die aan het hart gaan, zoals de schoolkinderen en de statushouders en de mensen met een beperking en die, als kers op de taart, met de ambtsketting op de foto mochten. Daar waren ze zo trots op. De brandweer staat je naam, maar daar is al denk ik inmiddels meer over gezegd., De culturele verenigingen voelden zich gezien door je aandacht en gesteund, nog meer op de momenten dat zij getroffen werden door leed zoals de recente aardbevingen. Ridderkerk kent een achttien kerken en twee moskeeën. Dat zijn er heel veel. De kerken zijn de georganiseerde kracht die veel ontwikkelingen beïnvloeden. En ik weet niet meer of het de voorzitter van de vorige vertrouwenscommissie is gelukt om uit te leggen waarom het er achttien zouden moeten zijn, maar je hebt de kerken heb je omarmd en de kerken en de kerkelijke organisaties hebben jou ook omarmd. Je was aanwezig bij de belangrijkste diensten en bijeenkomsten. Er wordt gezegd dat inwoners afhaken, maar veel mensen zijn enorm betrokken bij hun buurt en gemeente. Maar de processen vinden niet altijd zichtbaar voor hen plaats en ook raadsleden zijn niet altijd op de hoogte. Bij een gezonde democratie is ruimte voor kracht en tegenkracht. Transparantie is nodig. En voor raadsleden was het belangrijk dat je in het college aandacht en tijd vroeg voor het informeren van de raad. Tot slot voorzitter, als laatste keer. Oh nee, een na laatste keer. Achter elke sterke vrouw staat een sterke man. En we willen nogmaals ons respect uitspreken voor je man Rob. Toen jullie samen met avontuur aangingen, werd er ook van hem veel gevraagd en kwam hij ook onder een vergrootglas. En dat hebben de partners en ook de toekomstige, of niet de toekomstige, ook de partner

van de toekomstige burgemeester en de kinderen niet direct om gevraagd. Maar hij was de stille kracht en de wind onder de vleugels van de Vlaardingse vlinder. Net als je kinderen en kleinkind, waar je zo trots op bent. Je dochter treedt zelfs op geheel eigen wijze in je voetsporen. Toen je geïnstalleerd werd, zei je: ik ga nooit meer weg. En je bent gebleven, echt tot de allerlaatste vergadering. Nu komt er een nieuwe fase en we kunnen zeker begrijpen als je blijft in deze fantastische gemeente tussen de Noord en de Waal. Maar we begrijpen het ook als je weer dichter naar je dierbaren wilt vliegen, want liefde is eigenlijk het enige wat echt belangrijk is, de rest is bijzaak. Dank je wel voor je inzet en we wensen je mooie, gloedvolle jaren toe met je kinderen en kleinkinderen. En ook het gemeentebestuur van Ridderkerk heeft een cadeau voor je. Daarvoor mag ik uitnodigen, de heer Van Os. Het is van de kunstenaar Ton Schulten en heet 'In volle gloed'.

De voorzitter: Ik mag het woord geven aan Henk van Os. Die is mijn eerste locoburgemeester en hij spreekt namens het college. Henk van Os.

De heer Van Os: Lieve Anny, een van de eerste lessen die jij mij hebt geleerd toen ik vijf jaar geleden aantrad als wethouder was, klap niet uit het college. Wat in het college gezegd wordt, blijft in het college. Ik moet je helaas melden dat ik de komende tien minuten geen actieve herinnering meer aan die les zal hebben. In die vijf jaar dat we dag dagelijks samenwerkten, is er veel gebeurd. Daar vertel ik vanavond graag meer over, maar het zou natuurlijk zonde zijn om helemaal niets over de vijf jaar daarvoor te vertellen. Want Anny, onze eerste ontmoeting tien jaar geleden, herinner ik mij nog als de dag van gisteren. Het begon allemaal met een mailtje van jouw onvolprezen secretaresse Angélique Visser. Zij schreef op maandag 15 juli 2013 het volgende. Geachte heer Van Os, vorige week is uw partij, Partij 18PLUS, geregistreerd ten behoeve van de komende gemeenteraadsverkiezingen. Naar aanleiding daarvan wil burgemeester Attema graag kennismaken met u. Schikt het u op donderdag 18 juli om elf uur op het gemeentehuis? Nou, tegen zo'n uitnodiging kon ik natuurlijk geen nee zeggen. Daar ging ik dan op die donderdagochtend naar de burgemeester van Ridderkerk. Het werd een levendig gesprek, waarin ik zaken aanhaalde die mis waren in Ridderkerk en jij stevast antwoordde dat jij je helemaal niet herkende in dat beeld. En dat ging zo even door. En toen ik na het gesprek de kamer verliet, dacht jij hoogstwaarschijnlijk, die zien we nooit meer terug. En ik dacht, wacht maar. En warempel, acht maanden later behaalde Partij 18PLUS één zetel en werd ik raadslid. En ik herinner mij de mooie woorden nog op die avond die je uitsprak over hoe knap het is dat een nieuwe partij uit het niets een zetel behaalt. Die vier jaar raadslidmaatschap waren voor mij een feest, maar voor het toenmalige college en voor jou was ik een luis in de pels. Het was oppositievoeren op het scherpst van de snede. Of het nou ging over commerciële horeca, een onrechtmatig verklaarde jaarrekening of jouw herbenoeming, ik kan mij, jou nu goed kennende, voorstellen dat je heel vaak tot honderd hebt moeten tellen om mijn acties. Wellicht zelfs tot duizend toen je op 25 januari 2018 de Combinatie opensloeg. 'Partij 18PLUS wil nieuwe burgemeester', stond er op de voorpagina. Nu vraag je je misschien af waarom ik deze dingen weer allemaal oprakel. Het was juist net een beetje weggesleten. Toch vind ik het meer dan noemenswaardig, want het toont aan dat we niet vanzelfsprekend collega's waren. En zo komen we aan op woensdagavond 21 maart 2018, de avond van de verkiezingsuitslag. Het gonsde heel de dag al van de geruchten, maar ik wist zeker dat we de gemeenteraadsverkiezingen hadden gewonnen op het moment dat jij de back office uit kwam lopen met de eerste voorlopige uitslag. Alle kleur was uit je gezicht weggetrokken. Partij 18PLUS was de grootste partij voor Ridderkerk. Hoe moest dat nu? Henk van Os in het college. Maar zo professioneel als je bent, kwam je op mij af om mij te feliciteren met de overwinning en je zei: we gaan er wat moois van maken. Ik heb er zin in. En dat hebben we gedaan, Anny. Partij 18PLUS, SGP, Echt voor Ridderkerk, CDA en ChristenUnie sloten in 2018 het coalitieakkoord 'Veel kleuren, één palet'. Die vele kleuren kwamen in mei 2018 ook in het college terecht. Volbregt Smit en Marten Japenga liepen al een paar jaar mee in het college, maar Peter Meij, Cora van Vliet en ik kwamen als kersverse wethouders binnen. Je ging al snel met ons allen de hei op om te bouwen aan een hecht team. En ik kan het niet vaak genoeg zeggen hoe belangrijk deze dagen zijn. Deze dagen ben je als team in staat om naast de successen ook die tegenslagen te verwerken. En dat heb je al die jaren fantastisch goed gedaan. Dank je wel. Helaas kwam begin 2019 Volbregt met het bericht dat hij moest stoppen als wethouder

vanwege gezondheidsredenen. Een zeer plezierige collega met enorm veel kennis en humor, maar ook rustig en terughoudend, werd vervangen door Marco Oosterwijk. Eveneens een zeer plezierige collega met heel veel kennis en humor, maar van het rustige en terughoudende wat Volbregt had, was al snel geen sprake meer. Weer een nieuw team betekende weer de hei op, maar nog geen vier maanden later werd het een stuk lelijker. Cora van Vliet werd door haar partij gedwongen tot aftreden. Was eind mei 2019 te lezen in de Combinatie. Dat is wat de buitenwereld over het aftreden mee heeft gekregen. Maar Anny, jij en ik weten wat een strijd er aan die berichtgeving voorafging. En ik vraag me wel eens af, waar zouden we vandaag staan als Cora die privéafpraak bij de rechtbank niet in haar agenda had staan? Cora werd in het college vervangen door de stiefzoon van de fractievoorzitter van Echt voor Ridderkerk. Ook met Laurens gingen we weer de hei op. Er leek weer een goed team te staan en de zon ging weer schijnen. Helaas sloeg het weer al snel weer om. De toren van zijn stiefvader richting mij, het hele museumdossier, de verhuizing van Laurens naar 020 en de figuurlijke splitsing van Echt voor Ridderkerk hebben allemaal invloed gehad op de sfeer in het college en in de raad. Het is eigenlijk een wonder dat we de eindstreep hebben gehaald met elkaar in de vorige raadsperiode, maar toch zorgde jij ervoor dat het halen van die eindstreep mogelijk was. Nogmaals mijn dank daarvoor. En inmiddels zijn we alweer een jaartje op weg met het nieuwe college. Peter, jij en ik zijn nu de oudgedienden en Kees van de Duijn-Schouten, Edward Pine en Fleur Stip werden onze nieuwe collega's. Een hei dag was gegarandeerd. En Anny, je gaf het al aan, naast wethouder in het college ben ik al vanaf 2018 jouw eerste locoburgemeester. Dat was voor jou makkelijk te onthouden, want de vorige heette ook Henk. In die vijf jaar dat ik aanzet was als locoburgemeester, zie je wat een pittige dossiers op het bureau van de burgemeester landen. Van het opleggen van vrijheidsbeperkende maatregelen tot het sluiten van panden. Ik vond het een hele eer om jou te mogen vervangen wanneer je op vakantie was. Een noodzakelijke vervanging kwam ook toen jouw Rob ernstig ziek werd en overleed. Die periode en de periode daarna hebben een zeer grote impact op jou gehad. Nog steeds, want zo'n leegte kan je niet vullen. Het college en onze naaste medewerkers hebben je daarin zo goed als mogelijk gesteund. De Ridderkerkse samenleving mag je dankbaar zijn over de manier hoe jij de draad weer hebt opgepakt als burgemeester van Ridderkerk. Hulde. Anny, dat locoburgemeesterschap zijn, kon vaak op jouw waardering rekenen. En ik gebruik niet voor niets het woord vaak. Je voelt het misschien al aankomen. Op zaterdag 2 maart 2019 werd de veertiende editie van het Winterfeest gehouden in de kantine van voetbalvereniging Rijsoord. Het Winterfeest is een carnaval voor mensen met een verstandelijke beperking. Honderdtachtig deelnemers waren uitgedost in carnavalskleding. En ik mocht als locoburgemeester de opening verrichten. Hoe leuk, dacht ik, als ik ook uitgedost in feestelijke kleding die opening zou verrichten? Helemaal uitgedost in mijn ledenhozen stond ik daar op het podium. Fantastisch, met de ambtsketen om. Ik denk dat je bij het zien van die foto in de krant weer eens ouderwets tot duizend moest stellen door mij, maar zo professioneel als je bent, heb je daar richting mij niets van laten merken. Anny, in die twaalf en een half jaar zijn er veel dossiers de revue gepasseerd. Hoogtepunten en daadkracht, zoals de totstandkoming van het landelijke messenverbod voor jongeren en de dienst justitiële inrichting in het gril krijgen, maar ook tragedies binnen de Ridderkerkse samenleving of onheuse bejegening op social media richting jou hebben je diep geraakt. Anny, je bent een mens met een sociaal hart. De jubilerende bruidsparen konden altijd op je aanwezigheid en belangstelling rekenen. Je bent ambassadeur van Stichting Present Ridderkerk. En als we in het college een voorstel inbrachten wat afbreuk deed aan een sociaal beleid, dan nam jij geen blad voor je mond. En als de gemeentesecretaris terecht door zee ging, speelde je de internationaal even voor hem in de kamer. Anny, ik ga afronden. In 2014 is er op jouw initiatief een onderscheiding ontworpen voor vrouwen die bijzondere waardering verdienen. Tot op heden is dit bijzondere sieraad drie keer uitgereikt. Vanavond reik ik met alle liefde namens het gemeentebestuur de vlasspeld voor de vierde keer uit aan een vrouw die onze bijzondere waardering verdient. Namens mijn collega wethouders, onze directie, bureau bestuursondersteuning en alle medewerkers van onze ambtelijke organisatie dank ik jou voor twaalf en een half jaar burgemeesterschap, jouw inzet voor Ridderkerk en een fijne samenwerking. Het ga je goed. Dank je wel.

De voorzitter: Dank u wel. Het wordt alsmat erger. Nou, Johan. Het woord is aan Johan van Straalen, onze onvolprezen griffier.

De heer Van Straalen: Dat is het gras dat de vorige sprekers voor mijn voeten hebben weggemaaid. Daar gaat ze, daar gaat ze. Maar laten we eerst eens terugzien in verwondering en ons de vraag stellen, hoe kwam ze? Ze kwam als een vlinder, vrolijk fladderend uit het fleurige Vlaardingen. Nou, fleurig. Fleurig sloeg op het groene karakter van de stad, niet op het bestuur. Met ingang van 1 oktober 2010 begon in Ridderkerk de periode van het *Hyalaethea attemae*. En dat is geen Chinees. Heb ik het goed uitgesproken? Nee, dat zal. Ze kwam met de brommer. En dat zal wel geen Yamaha zijn geweest. Ik mag eigenlijk niet uit de school klappen, maar dat wil ik wel vertellen. De vraag of kandidaten beschikten over een rijbewijs, heeft de toenmalige vertrouwenscommissie niet gesteld. Geen rijbewijs, een burgemeester. Hoe moet dat gaan? Een dienstauto, een chauffeur. Welke belangrijke vragen waar waren we verder vergeten om als commissie te stellen? Wat stond ons nog te wachten? Maar heel dapper, ze is gelijk met rijlessen begonnen en heeft snel haar rijbewijs gehaald. In het lied 'Daar gaat ze' komt de regel voor: "En zelfs de hoeders van de wet kijken minzaam als ze fout parkeert." Of er met de brommer of zelfs nu met het rode autootje wel eens fout is geparkeerd, weet ik niet. Misschien heeft ze nog nooit een verkeersovertreding gemaakt. Ze kwam niet beginnend als luizenmoeder, maar gelijk als burgermoeder. Nou, gelijk. Anny, je hebt vaker gezegd, je wordt niet geboren als burgemeester. Het is ook een ambt dat je ook moet leren en dat gold ook voor jou. Het was eerst wennen. Niet alleen van jouw kant, maar ook van onze kant. Je bent niet het type van, hou mijn tassie eens effe vast. Wat je daarbij onder andere hebt moeten leren, is tot tien tellen. Ik moet zelfs tot 29 tellen, maar ik prijs mij gelukkig dat ik van de raad daarvoor een telraam heb gekregen. Ze kwam na een wethouderschap. Onze eerste kroonbenoemde burgemeester die vooraf geen burgemeester was geweest. En dan voor de eerste keer nog een van PvdA-huize, de partij die decennia daarvoor de grootste in de raad was geweest. Overigens heeft de PvdA daar weinig voordeel van gehad. Zoals ik bij alle eerdere burgemeesters ook zag, bewaarde ze juist afstand tot de partij van haar eigen kleur. Of je moet hebben ontwehouden, heb ik als griffier nooit gemerkt. Voor mij was je gelijk de raadsvoorzitter. In mijn loopbaan bij de gemeente Ridderkerk heb ik tot nu toe gewerkt voor en met zeven burgemeesters. Jij was de eerste die, als je met me wilde spreken, ook naar mij toekwam en over de drempel bij de griffie stapt. Je eigen deur stond open, ook zodat je naar mij toe kon komen. Dat heb ik altijd zeer gewaardeerd. Overigens was de aanleiding voor die bezoeken veelal serieus, want vaak was er weer wat, speelde er weer iets en bespraken we samen hoe dat aan te pakken. Door de jaren heen dachten we beiden bestuurlijk en politiek alles al een keer te hebben meegemaakt, maar de werkelijkheid leerde ons iets anders. Soms hadden we het gevoel in een soap te zijn beland. Hoewel, we hadden de gedachte dat de werkelijkheid door geen scenarioschrijver verzonnen kon zijn. Over de wijze waarop het politieke spel werd gespeeld, waren we beiden vaker verbaasd. Soms vroegen we ons af of het wel gespeeld werd en welke spelregels er werden gehanteerd, of zelfs helemaal geen spelregels waren. De uitdrukking 'prik mij maar lek' heb ik je in die gevallen heel vaak horen gebruiken. Naast jouw bezoeken kon ik ook bij jou langslopen en was het daarna ons periodiek overleg. Momenten waarop ik invulling kon geven aan mijn eerste adviseurschap voor de raadsvoorzitter. Dat was altijd met respect voor elkaar, respect voor ieders rol en in onderling vertrouwen. Heel veel dank daarvoor. Als burgemeester sta je boven de partijen. In Ridderkerk zit je zelfs boven de partijen. Als raadsvoorzitter zit je op een verhoging tegen een grote glazen wand. Bij je rechterhand klaagde je wel eens over de koude luchtstroom waar je op die plaats last van had. Onze technici bevestigde mij dat je juist op jouw plaats daar last van kon hebben. Maar in Ridderkerk pakken we aan en er werden twee kleine radiatoren achter je geplaatst. Die ga je straks missen en sta en zit je mogelijk misschien weer in de kou. Als griffie Ridderkerk willen we je daarom iets meegeven. Dit is een mobiele voetenwarmer met kruik en hij is nog rood ook. Dat alleen al moet je een warm gevoel geven. Mocht je nog een keer in een andere raadzaal mogen optreden, dan kan je hem gebruiken. En wordt de grond dan te warm onder je voeten, dan haal je je voeten er gewoon weer uit. Het waren niet alleen twaalf en een half jaar voor jou, maar ook voor mij. Jaren met mooie, maar soms ook lastig en moeilijke momenten. Jaren om met dankbaarheid op terug te zien. Nogmaals heel veel dank. Het ga je goed, denk nog eens aan ons en alle liefs.

De voorzitter: Ik heb nog nooit zulke mooie sloffen gehad. Kan je er wel mee lopen, Johan? Zit aan elkaar vast. Tot slot mag ik zelf wat zeggen vanachter het spreekgestoelte. Wij hebben altijd zoveel moeten improviseren, Johan. Daar kan deze nog wel bij. Eigenlijk zou je zeggen, je wordt er wel stil van eigenlijk, al die mooie

woorden. Maar ja, er wordt wel van mij verwacht dat ik iets terug ga zeggen. Daar heb ik mij natuurlijk ook op voorbereid. Eerst eens even een reactie op de op de sprekers van vanmiddag. Wat bijzonder. Ik kan het bijna allemaal niet in mij opnemen, dus gelukkig kunnen we het allemaal terugkijken online. Ja, ga ik ook zeker doen. Zoveel mooie woorden en het begon met mijn grote broer, Ahmed Aboutaleb, in Rotterdam. Mooie woorden sprak die, ook lief dat hij dat wil doen op een tijdstip dat die eigenlijk zelf niet kan. En ja, ik ben er eigenlijk ook wel trots op. En nou ja, je kan ook wel merken, het is ook niet voor niks dat Ahmed Aboutaleb de beste burgemeester van de hele wereld is. En ik onderschrijf dat en ik ben trots op hem. Hij doet Rotterdam en de regio en de metropool heel veel goed en dat was fijn om hem daarin ook te kunnen steunen. Er was ook heus wel eens wat. Dat hebben we opgelost. Cor refereerde daaraan. Ja Peter, wat flik je me nou, zou ik bijna zeggen. Sorry, zegt hij. Ik heb tot nu toe steeds gezegd, ik kan niet verder denken dan 15 mei. 15 mei neemt Marco het stokje over, Marco Oosterwijk. En ja, wat er dan allemaal gebeurt in mijn leven, dat zien we dan wel weer. Maar weet dat wij, Rob en ik, met zo ongelooflijk veel plezier altijd in Ridderkerk hebben gewoond. Dat hoeft ik ook nog niet af te sluiten. Daar komen we nog een keertje op terug. Er ontstond een klein verschilletje tussen de burgemeesterskringen merkte ik. Het verschil is ook wel groot. Het zijn echt twee heel verschillende kringen. En er waren tijden mensen, dat kan je je bijna niet voorstellen, maar in wij burgemeesters in de kring Rotterdam-Rijnmond, wij zien elkaar heel vaak in politieverband in Veiligheidsregioverband en toen het crisis was. Mensen minna, ik had meer contact met mijn collega's in de regio dan met mijn echtgenoot. Soms krijg je een burgemeestersoverdoses, zal ik maar zeggen. En dat is, maar die kring is altijd wel heel leuk geweest, omdat die ook informatief was en we elkaars gemeente leerden kennen. Dus dat was echt, echt de moeite waard, maar je kan gewoon, je moet prioriteiten stellen. Dus ik heb daar wat vaker moeten missen dan in die kleine kring van zuidelijk Zuid-Holland. Heb ik uit mijn hoofd geleerd, Johan. Hoor je het? Goed hè? Die werd mij hier aangekondigd bij mijn installatie, als dat is de enige kring waar je tenminste fatsoenlijk tijdens de lunch een broodje kroket krijgt. Dat was een broodje kroket. En dat is ook zo, vaak is er een broodje kroket. En het leuke daaraan is juist dat intieme, elkaar even zien en spreken over wat we zijn tegengekomen in ons werk. En het is waar, als burgemeester is soms best een eenzaam vak, omdat ja, aan het eind van de dag ben jij degene die de verantwoordelijkheid draagt en die de knopen moet doorhakken. En ik heb het altijd zeer gewaardeerd om met de collega's daarover te spreken. Dat was ook fijn om ja, die deur was dicht, geen pers erbij en dat waren belangrijke momenten. Ja Cor, ik ben er helemaal stil van. Je hebt zulke mooie woorden gesproken en we hebben goed gehad met elkaar, ook in dat dagelijks bestuur. En weet dat ik in de loop der tijd heel veel waardering ben gaan krijgen voor juist jouw rol, want je dicht mij heel veel toe. Nou, ik kan het bijna ook allemaal tegen jou zeggen. En de manier waarop jij ons hebt vertegenwoordigd in het Veiligheidsberaad, maar ook in het bestuur van de Veiligheidsregio zelf. Nou, daar heb ik echt de grootst mogelijke waardering voor een heel veel dank daarvoor. En dank ook voor die mooie penning die we in mijn vitrinekast gaan leggen, zodat we er nog eens naar kunnen kijken. Ik ben er heel blij mee. Is ook een mooie herinnering. Ja, Arianne namens de raad. Ja, ik zal ongetwijfeld mensen gegriefd hebben. Ongetwijfeld. Dat gebeurt. Het zijn er geen 46.000, maar 47.000. Ik heb ze gisteren nog geteld. Ruim. Nee, je kan ze niet allemaal te vriend houden. Dat zou ook niet kunnen. Maar ik zeg maar zo, er zijn zelfs mensen die dingen met mij willen uitpraten. Ik zeg, doe dat niet. Ik ga uit van ieders goede bedoelingen en als iedereen nou ook maar uitgaat van mijn goede bedoelingen, dan hebben we ook niks meer met elkaar uit te praten en hebben we dat hier fatsoenlijk afgesloten. Het was mij een plezier om de raad voor te zitten en soms moest dat streng. Dat moest van jullie zelf. Maar je hebt groot gelijk, als je zelf daarvan het slachtoffer bent, dan vind je het ineens allemaal niet meer zo leuk en dan kwamen er wel weer eens op terug in het presidium, waar ik overigens ook over zwijg natuurlijk, want dat is allemaal in de beslotenheid. Maar uiteindelijk kwam het altijd weer goed en voelde ik mij gesteund door de raad tot op dit laatste moment. Ja, ja, Johan, als een vlinder die fladderde. Nou, ik had toch de respectabele leeftijd van 55. Ik had het fladderen al wat afgeleerd, maar ik ben wel trots op die *Hyalatheta attemae*. Dat is de vlinder die naar mij genoemd is. En in dat Atemé zit meteen ook mijn hele dierbare familie uiteraard, die allemaal zo een plekje hebben gevonden in die vlinder en ik ben daar nog steeds heel erg trots op. Maar wat ook mooi was, ik ben na acht jaar in Vlaardingen wethouder sociale zaken geweest. En bij mijn afscheid kreeg ik de, luister goed, kan het bijna niet zeggen de Anny Attema Armoede Award. En die kreeg ik van de cliëntenraad. Dat is eigenlijk in het strijdperk je grootste tegenstrever. Nou, als

ik ergens trots op ben. Jan Franssen noemde mij om die reden moeder Teresa. Dat was wel heel erg overdreven, maar het is wel een mooie herinnering. Ja, daar gaat ze. Weet je dat dat lied voor mijn gezongen is toen ik afscheid nam van mijn buurthuis, honderdduizend jaar geleden ongeveer bijna. Daar gaat ze. En ja, ik heb eens mijn Peugeotje was het toen nog, ergens geparkeerd. En Ricky Molly, mijn politieman die zeer gewaardeerd wordt, die had daar een briefje opgeplakt. Ik weet niet wat dat briefje betekent, maar hij had er iets opgeplakt. Toen zag hij mij en ik zag hem denken. Dat is haar auto. Nou ja, toen ik bij mijn auto kwam, zag ik helemaal niks meer. Ook geen ... Ja, daar kan ik ook allemaal niks aan doen. Mooie herinneringen aan die mooie politiemensen. Ja, wat te zeggen na twaalf en een half jaar burgemeesterschap? Ik heb er zelf altijd ontzettende hekel aan gehad als mijn collega's bij hun afscheid nog eens met de hele lading goede adviezen kwamen. Dan dacht ik, nou, daar heb je nou toch eigenlijk wel tijd genoeg voor gehad? Als je daar nou mee komt, ben je wel goed te laat. Dus ik heb mij voorgenomen dat zo weinig mogelijk te doen. Moet ik samenvatten wat er allemaal gebeurd is in die tijd? Nou ja, daar is gewoon geen beginnen aan. Heel veel hoogte- en dieptepunten hebben de afgelopen tijd de revue gepasseerd. En die laatste maanden van zo'n burgemeesterschap, als iedereen weet dat je weggaat, want dat was ook niet voor niks een waarnemerschap, dus iedereen heeft heel lang geweten dat ik wegga. Dat was één lange afscheidsreis en dat is mooi, want dat helpt met loslaten. Veel mooie herinneringen hebben we opgehaald. Ook verdrietige en ja inderdaad, ook een paar lelijke. Niet zoveel hoor, waren er maar een paar. Mijn woordvoerder, Jos Westdijk, één keertje dan, Jos, woordvoerder. Mijn woordvoerder, Jos Westdijk, heeft een boekje gemaakt van al mijn columns. Vanaf 2015 heb ik maandelijks een column geschreven, die werd gepubliceerd in ons plaatselijke huis-aan-huisblad. En als daar iets in opvalt, het is vanmiddag ook al een aantal keren genoemd, dan is het wel de enorme impact die dat nare coronavirus op ons heeft gehad. Op de samenleving in de allereerste plaats, maar ook op ons burgemeesters. Normale contacten waren niet meer mogelijk. Wat we deden was veelvuldig, maar meestal digitaal, vanwege dat virus. En dat, die contacten, die bepalen eigenlijk ons functioneren als burgemeester. En ik ben zo blij dat we elkaar weer gewoon kunnen zien. Ook in als collega's, maar ook hier in de zaal en mijn bruidsparen. Nou ja, u moet het maar eens nalezen, want u krijgt allemaal zo'n boekje. Of althans, één per gezin. We moeten wel een beetje zuinig zijn. U zult ook wat teksten tegenkomen die ik vanmiddag en ook vanavond uitspreek. Maar dan weet u tenminste zeker dat ik dat wel oprecht meen. Ik heb dat zo gemist, die contacten met iedereen, maar in ieder geval ook mijn bezoeken aan de bruidsparen. Een enkeling noemde dat ook al. Maar ja, het beschermen van onze oudere medemens, dat stond nu eenmaal fanatiek voorop en dat was ook belangrijk. Maar in die afgelopen twaalf en een half jaar heb ik toch heel wat bruidsparen bezocht. We hebben uitgerekend dat dat er tussen de vier- en de vijfhonderd moeten zijn geweest. En ik heb dat met zoveel plezier gedaan. Gewoon bij de mensen thuis zo hun privéleven instappen en ze waren altijd bereid me van alles te vertellen over hun leven en dat vond ik zo'n verrijkende ervaring iedere keer weer. Die twaalf en een half jaar mensen, wat zijn die voorbijgevologen. Arianne refereerde daar al aan, het lijkt nog maar zo kort geleden dat midden in de zomer van 2010 op een avond de telefoon ging. De raad heeft besloten jou voor te dragen voor het burgemeesterschap van Ridderkerk. Dat was het telefoontje van Wim onder de Linde. Wim, waar zit je? Daar zit Wim. Hij is de aanstichter hiervan. Dat telefoontje. Er zijn maar weinig telefoontjes in mijn leven waar ik zo geweldig blij van werd. Zeg maar gerust euforisch. Ik vloog echt door het plafond. De leden van de vertrouwenscommissie kwamen diezelfde zwoele zomeravond naar Vlaardingen en ook wat Vlaardingse partijgenoten waren van de partij. Daar zitten ze. Hoe mooi? Wat een mooie herinnering was dat, jullie ook op dat terras van het Delta. Lief en leed hebben we gedeeld. Veel meer lief dan leed. Al die raadsleden in de loop der jaren, allemaal mensen die er in hun vrije tijd alles voor geven om het beste voor Ridderkerk te bereiken. Ieder op zijn eigen manier en met zijn eigen standpunten. En ik vind dat de samenleving daar meer waardering voor zou moeten opbrengen. De lokale democratie is veel te kostbaar om daar zo achteloos mee om te gaan. Ook op social media zou men meer verantwoordelijkheid moeten nemen, juist voor die lokale democratie. En er was heus wel eens wat hoor, zelfs in de raad van Ridderkerk. Soms botste het en knetterde het, maar altijd werd dit weer opgelost en zeiden we tegen elkaar, we zullen het met elkaar moeten doen in het belang van Ridderkerk. En zo is het ook, en daar ben ik trots op. Dan al die wethouders. Met de een heb ik wat langer, de een heb ik wat langer meegemaakt dan de ander, maar het waren allemaal mensen die meer dan fulltime alles op alles zetten om Ridderkerk vooruit te helpen. En telkens

weer die uitdaging om met elkaar een team te vormen. Een team dat gezamenlijk de verantwoordelijkheid draagt, want dat is collegiaal besturen. En het helpt natuurlijk wel als je het ook goed met elkaar kunt vinden en als je plezier hebt met elkaar. Maar het belangrijkste is toch wel het woord 'vertrouwen'. Vertrouwen in elkaar, elkaar geen streken leveren. En echt, zo is het steeds geweest in mijn teams, mijn colleges. En ik kan er natuurlijk ook niet omheen om een enkel woord te besteden aan de BAR. Mijn gemeentesecretaris, Henk Klaucke, en ik zijn de laatst overgebleven die zo hard gewerkt hebben aan de oprichting daarvan. Die oprichting was op 1 januari 2014. Precies tien jaar heeft het bestaan in deze huidige vorm, die BAR-organisatie. En ik moet eerlijk toegeven dat ik het echt heel erg heb gevonden dat het op deze manier moest aflopen. Natuurlijk moet je zo'n organisatie zo nu en dan tegen het licht houden. Vaststellen wat er goed gaat en wat er niet goed gaat anders doen. Dat vonden wij hier in Ridderkerk ook, bijvoorbeeld veel maar ambtenaren die zich specifiek met Ridderkerk bezighouden. Dat heeft ook tal van voordelen, maar dat had heel goed gekund juist binnen die BAR-organisatie. Dat heeft niet zo mogen zijn. De democratie en Barenrecht heeft een andere uitkomst gegeven. Maar nu dat eenmaal is verwerkt, zijn wij onder leiding van Marije Kitselaar, onze adjunct secretaris, onze eigen organisatie aan het inrichten. En ik word daar razend enthousiast. Het is goed dat we de bedrijfsvoering nog gezamenlijk in BAR-verband blijven doen. Dat is efficiënt en effectief en ik heb onze medewerkers beloofd dat het allemaal goed komt. En daar heb ik ook het volste vertrouwen in. Ons is helaas leed ook niet bespaard gebleven. Arianne noemde dat ook. Zo is het ook. En nadrukkelijk komt bij mij dan de herinnering van het neerstorten van de MH17 naar boven. Dat heeft het leven gekost aan die prachtige Lieke Gianotten, maar Ridderkerk liet zich zien van zijn beste kant. Meeleven, dat kan Ridderkerk als de beste. Ik kan geen afscheid nemen van Ridderkerk zonder de naam van Lois van Urk te noemen. Ze was mijn eerste ambtenaar van openbare orde en veiligheid en heeft mij alle kneepjes van dat vak geleerd. Op 1 januari 2014 werd zij eerste directeur van het domein maatschappij van de BAR. Op 8 januari 2015 werd zij vermoord door haar broer. Wij missen haar nog elke dag en zullen haar ook nooit vergeten. Wij dragen haar altijd in ons hart mee, omdat ze zo'n mooi mens was, Lois. Ik kan er natuurlijk hier ook niet omheen. Rob en ik zijn samen aan dit avontuur begonnen. Ik moet het alleen eindigen. Wat hebben mijn kinderen en ik ons gedragen gevoeld door al dat medeleven van mijn collega's, van onze medewerkers, van de hele samenleving die Ridderkerk heeft. Dat was meer dan indrukwekkend. En zonder de onvoorwaardelijke steun van mijn naaste medewerkers had ik het niet kunnen redden. Een paar weken geleden hebben college, directie en griffier alvast mijn afscheid gevierd. Dat was wat tussen aanhalingstekens. Ze hebben mij meegenomen naar de bossen van Velp, mijn geboortegrond, ons thuisland. Dat was zo bijzonder. Ze hebben ook een prachtig cadeau voor mij gemaakt, een fotoboek met al mijn raadsleden en al mijn wethouders in die twaalf en een half jaar. Dat boek heet, hoe kan het ook anders, 'Ze zijn me allemaal even lief'. Ik heb er al vaak in zitten bladeren. Het zijn allemaal prachtige herinneringen die ik zo moeiteloos kan oproepen. Ik kan mij geen mooier afscheid bedenken dan die tweedaagse in de bossen in Velp. Dat was geweldig. En toen kwam ook nog onze afscheidslunch met het college, ons bureau bestuursondersteuning, de griffie en de directie. Ze hebben een krant voor mij gemaakt, een Blauwkai, met allemaal persoonlijke opmerkingen. En u begrijpt dat die krant alleen voor intimi is. Jij krijgt er ook een, Henk. Maar laat ik het maar zo samenvatten, als ook maar de helft waar is van wat er allemaal in die krant staat, maakt mij dat zo ongelooflijk trots. Ach, zo'n afscheid, zoveel herinneringen, zoveel zegeningen te tellen. Bijvoorbeeld Jos en Angelique, die bij mij zijn gebleven tot het laatste ogenblik van mijn burgemeesterschap. Zoveel trouw, zoveel loyaliteit. Mijn gemeentesecretaris en zijn adjunct Henk en Marije, want wat hebben we veel avonturen beleefd met elkaar en wat waren wij een gouden team. Ik ben hen ook zo ongelooflijk dankbaar. Dan die geweldige griffier. Ja, betrouwbaar, integer onkreukbaar. Dank je wel. Johan. Mijn college, wat was het een feest een nieuw collegiaal team te smeden in dit nieuwe college. Dat was een feest. Onze volksvertegenwoordigers, hen kan ik niet genoeg danken voor hun inzet voor Ridderkerk en de Ridderkerkers. Maar het allerbelangrijkste, wat is Ridderkerk een geweldige gemeente met heel veel ruimte en groen, met een prachtige ligging tussen rivier en snelwegen. Onder de rook van die grote stad met al zijn voorzieningen, met al die vrijwilligers die de samenleving dragen, met al zijn kerken en moskeeën, met heel veel mensen die omzien naar elkaar. Wees trots op die mooie gemeente. Ik ben heel trots op Ridderkerk. In zo'n kort tijdsbestek kan je alleen maar hier en daar wat aanstippen, wetende dat je eigenlijk iedereen tekort doet en er

zijn ook veel meer verhalen te vertellen over brandweer bijvoorbeeld en over de politie. Gelukkig heb ik achter de schermen nog heel veel mensen fatsoenlijk kunnen bedanken. Zij die het moeten weten, weten hoe dankbaar ik ben. Dankbaar en trots dat ik twaalf en een half jaar uw burgemeester heb mogen zijn. Ik ga het nu loslaten. Dat is moeilijk, maar waar ik echt heel blij om ben, is dat de raad heeft besloten Marco Oosterwijk voor te dragen als uw nieuwe burgemeester. Ik draag Ridderkerk met heel veel vertrouwen over aan hem. Ik dank u wel. Ik sluit deze vergadering. Ik sluit deze vergadering met de hamer. Beneden is er een hapje, een drankje en kunnen we elkaar nog even de hand schudden en het nog even fijn en aangenaam met elkaar hebben. Dank u wel.